

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **N. I.**

skazanego za czyn z art. 178 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 2 lipca 2026 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Zgierzu

z dnia 16 kwietnia 2025 r., sygn. akt II K 1014/24,

**uchyla punkt 5. zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazuje
sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w
Zgierzu.**

Jarosław Matras   Zbigniew Puskarski   Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2025 r., sygn. akt II K 1014/24, Sąd Rejonowy w Zgierzu uznał N. I. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wypełniającego dyspozycję art. 178a § 1 k.k. i za to orzekł wobec oskarżonego karę 6 miesięcy

pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres roku próby. Nadto, orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, a także na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 zł. W punkcie 5. wyroku na podstawie art. 178a § 5 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa pojazdu marki D. o nr rej. [...]. Wyrok stał się prawomocny z dniem 24 kwietnia 2025 r., bez uzasadnienia.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny, na niekorzyść skazanego **N. I.**, w zakresie rozstrzygnięcia o orzeczeniu przepadku pojazdu mechanicznego, zarzucając:

„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k., w brzmieniu obowiązującym przed dniem 29 stycznia 2026 r., poprzez orzeczenie na rzecz Skarbu Państwa - w związku ze skazaniem N. I. za popełniony w dniu 20 października 2024 r. występki kwalifikowany z art. 178a § 1 k.k. - przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez oskarżonego w czasie zdarzenia, w sytuacji gdy pojazd ten był jedynie użytkowany przez oskarżonego i nie stanowił wyłącznej własności wymienionego, co przy prawidłowym zastosowaniu dyspozycji art. 44b § 2 k.k., w jego brzmieniu obowiązującym przed dniem 29 stycznia 2026 r., winno być skutkowało orzeczeniem, zamiast przepadku pojazdu mechanicznego, przepadku jego równowartości, natomiast w myśl art. 44b § 5 i § 6 k.k., w brzmieniu obowiązującym od 29 stycznia 2026 r., winno skutkowało orzeczeniem nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, która również ma charakter obligatoryjny”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części, a mianowicie w zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Zgierzu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, stąd jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Lektura akt sprawy dowiodła, że doszło w niej do podniesionego w kasacji uchybienia, polegającego na rażącej i mającej istotny wpływ na treść wyroku obrazie prawa materialnego, a mianowicie art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k., w brzmieniu obowiązującym przed dniem 29 stycznia 2026 r. Sąd I instancji orzekł bowiem przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez oskarżonego w postaci samochodu osobowego marki D. o nr rej. [...] w sytuacji, gdy nie stanowił on jego wyłącznej własności. Począwszy od 29 stycznia 2026 r. przepis, na podstawie którego Sąd Rejonowy orzekł przepadek, tj. art. 178 § 5 k.k., już nie istnieje, a art. 44b k.k. został częściowo zmieniony. Niemniej jednak w dacie popełnienia przypisanego oskarżonemu występku z art. 178a § 1 k.k., tj. 20 października 2024 r., jak i w dacie wyrokowania w sprawie, tj. 16 kwietnia 2025 r., obowiązywały przepisy art. 44b k.k. i art. 178a § 5 k.k. w pierwotnie nadanym im brzmieniu, obowiązującym od 14 marca 2024 r. do 29 stycznia 2026 r.

Ze względu na to, że N. I. w dniu 20 października 2024 r. dopuścił się czynu wyczerpującego znamiona występkę z art. 178a § 1 k.k., gdzie stan jego nietrzeźwości w czasie prowadzenia pojazdu mechanicznego przewyższał zakresloną przez ustawodawcę granicę, Sąd *meriti* był - stosownie do dyspozycji art. 178a § 5 k.k., przy jednoczesnym braku uznania, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami, zobowiązany do orzeczenia przepadku uregulowanego w dyspozycji art. 44b k.k. Ten ostatni przepis, w § 2 stanowił, że, *„jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy albo po popełnieniu przestępstwa sprawca zbył, darował lub ukrył podlegający przepadkowi pojazd, orzeka się przepadek równowartości pojazdu. Za równowartość pojazdu uznaje się wartość pojazdu określoną w polisie ubezpieczeniowej na rok, w którym popełniono przestępstwo, a w razie braku polisy - średnią wartość rynkową pojazdu odpowiadającego, przy uwzględnieniu marki, modelu, roku produkcji, typu nadwozia, rodzaju napędu i silnika, pojemności lub mocy silnika oraz przybliżonego przebiegu, pojazdowi prowadzonemu przez sprawcę, ustaloną na podstawie dostępnych danych, bez powoływania w tym celu biegłego”*.

Z załączonych do akt sprawy dokumentów wynikało, że pojazd, którego przepadek orzeczono w zaskarżonym wyroku, nie stanowił własności oskarżonego i w czasie popełnienia przypisanego mu czynu był on jedynie jego użytkownikiem. W toku postępowania ustalono, że właścicielem ww. pojazdu jest inna niż oskarżony osoba – mianowicie G. I. (k. 115a, 170). Brak uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozwala odtworzyć przyczyn orzeczenia przez Sąd Rejonowy przepadku pojazdu w tej sytuacji. Bezspornym jest jednak, że podniesione powyżej uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, ponieważ negatywnymi skutkami orzeczonego środka penalnego została obciążona osoba niebędąca sprawcą czynu zabronionego, zaś oskarżony z nieuprawnioną korzyścią nie poniósł wszystkich konsekwencji prawnych swojego zachowania, gdzie przy prawidłowym zastosowaniu analizowanej instytucji, należało orzec wobec N. I. przepadek równowartości pojazdu mechanicznego prowadzonego przez niego w czasie inkryminowanego zdarzenia.

Podkreślenia ponadto wymaga, że znowelizowane brzmienie przywołanych norm prawnych, obowiązujące od dnia 29 stycznia 2026 r., nie przewiduje w takiej sytuacji ani przepadku pojazdu, ani jego równowartości, lecz nawiązkę na rzecz Skarbu Państwa w wysokości od 5.000 do 500.000 zł (art. 44b § 6 k.k.). W ramach ponownego rozpoznania sprawy Sąd meriti będzie zobowiązany do oceny, przez pryzmat art. 4 § 1 k.k., które przepisy prawa materialnego są dla oskarżonego względniejsze, mając na uwadze wartość pojazdu, którym poruszał się N. I. , która może stanowić kwotę niższą niż minimalna wysokość nawiązki. Powyższe nie zmienia zarazem faktu, że powinno zostać na oskarżonego nałożone zobowiązanie finansowe, od którego w pierwotnie wydanym w tym zakresie rozstrzygnięciu N. I. z niewątpliwie nieuprawnioną korzyścią został zwolniony.

W tym stanie rzeczy należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zgierzu, który, uwzględniając powyższe rozważania, wyda właściwe rozstrzygnięcie w zakresie dotyczącym zagadnienia przepadku pojazdu mechanicznego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]

Jarosław Matras   Zbigniew Puzkarski   Paweł Wiliński